

La UE vol superar l'addicció al gas rus

La guerra del gas ha fet reaccionar la UE. La dependència excessiva de Rússia ha menat els 27 a acordar un conjunt de mesures per evitar que es torni a produir el caos energètic a molts estats. Mentrestant, Rússia i Ucraïna signen acords, però a la pràctica mantenen la pugna política i comercial. L'estat espanyol es proposa de liderar un mercat de gas europeu.

Construcció d'una canonada de gas. L'Estat espanyol és un dels països europeus amb un proveïment de gas més diversificat, al contrari que la UE, que depèn excessivament de Rússia.

El 32% del gas que consumeixen els països de la UE prové de Rússia. El 80% de les exportacions d'aquest país a Europa es transporten per la xarxa de gasoductes que travessa Ucraïna, de manera que el subministrament de gas rus es con-

verteix en una arma de pressió política entre tots dos països. Tot plegat deixa en un atzucac diversos estats de la UE que depenen exclusivament dels alts i baixos d'aquesta relació. El Kremlin controla el gegant públic Gazprom i també la petroliera Lukoil, jurídica-

ment privada, però sota control polític, de manera que el mercat gasístic de la UE resta a mercè dels seus designis.

El 2009 ha començat amb una evident prova de la supremacia russa al mercat del gas: onze països de la UE n'han quedat totalment desproveïts, amb temperatures sota zero, per una picabaralla que, sobre el paper, només és comercial. Tant Rússia com Ucraïna adueixen que el conflicte s'ha desencadenat per una disputa entre les dues companyies estatals, Gazprom i Naftogaz, pel preu del combustible i les tarifes de trànsit per al 2009.

Sense haver reprès encara el subministrament en condicions de total normalitat, l'Europa dels 27 s'ha proposat de fer un pas definitiu per minimitzar la dependència del gas rus i evitar que un afer bilateral entre Rússia i Ucraïna afecti tercers països. A banda de Rússia, Noruega i Algèria són les grans subministradores de gas a la UE. Però les institucions europees veuen clar que la dependència és mútua, perquè Europa necessita el gas de Rússia i, a la vegada, Rússia ha de vendre el seu producte. De fet, els lligams de la UE amb Rússia van més enllà de l'energia; són unes relacions privilegiades en què ningú no vol prendre mal.

Una oportunitat de desenganxarse. El dia 13 de gener, els ministres d'Energia de la UE van fer una reunió extraordinària per analitzar les seqüeles de la guerra del gas i els perills i les oportunitats que ofereix el conflicte. D'aquesta reunió, en van sortir quatre compromisos clau per a reduir la dependència energètica de l'exterior: diversificar les fonts d'aprovisionament; reforçar les connexions intraeuropees; acumular reserves estratègiques per resistir moments d'escassetat de recursos energètics; i, finalment, establir mecanismes de solidaritat entre els estats per si es repetís una suspensió del subministrament de gas als països més dependents de Rússia. Es tracta, doncs, d'impulsar al màxim la producció pròpia de gas dins les fronteres de

la UE. En aquest sentit, es considera que el Regne Unit, Romania i Polònia tenen prou capacitat d'augmentar el subministrament de gas als països comunitaris.

L'estat espanyol també és en molt bona posició per donar-hi un cop de mà, tenint en compte que entre els seus subministradors no hi ha Rússia. Algèria (33,7%), Egipte (16,6%), Trinitat i Tobago (12%), Nigèria (12%), Qatar (11%), Noruega (7%) i Líbia (1%) aporten gas a l'estat espanyol. Això, ara com ara, el converteix en una de les solucions possibles per a blindar la UE de les picabaralles polítiques entre Rússia i Ucraïna. Fins al punt que el sector gasista espanyol ha proposat d'accelerar les interconnexions transfrontereres per augmentar la capacitat exportadora i contribuir a garantir l'aprovisionament d'Europa.

Però, com sol passar, la manca o deficiència de les infraestructures necessàries és un entrebanc. El gasoducte que es construeix per connectar els estats espanyol i francès, que passarà per l'eix Martorell-Barcelona-Girona-Figueres, s'havia d'engegar l'any 2013, amb la garantia de multiplicar per quatre la capacitat d'interconnexió d'ara. Però les obres a la part francesa van molt endarrerides, i sembla poc probable que es puguin complir els terminis.

Sigui com sigui, el sector del gas a l'estat espanyol creu que pot contribuir molt a la configuració d'una xarxa de seguretat energètica. El principal avantatge del sistema d'abastament de gas de l'estat espanyol és que el 72% hi arriba líquid, a través de vaixells metaners, una opció que no esquivia el risc que té el fet d'estar exposat a una sola font i, alhora, permet de compensar unes zones amb unes altres en cas que hi hagi un conflicte com el que hi ha hagut. D'una altra banda, aquest transport ofereix més flexibilitat en els contractes de distribució, que en el cas dels gasoductes transnacionals lliguen els països per terminis de 20 anys o 25, de manera que no hi ha marge de maniobra per a respondre a incompliments de servei.

Actualment hi ha tres interconnexions internacionals, dues amb França, i una altra, la més important, amb el Marroc. El gasoducte Magrib-Europa va començar a funcionar el 1996, i distribueix el gas des d'Algèria fins a Cadis. Des d'Algèria també sortirà el gas que arribarà a Almeria a final del 2009 a través del nou gasoducte Medgaz, que posteriorment es connectarà amb França. La nova infraestructura hauria d'aportar més seguretat en el subministrament de gas a la UE, i aquesta és la carta que vol jugar l'estat espanyol per tenir un paper protagonista en la gestió de la crisi.

Es revifa l'opció nuclear. La guerra del gas ha tornat a posar sobre la taula l'opció de l'energia nuclear a Europa, i alguns països de l'est ja han anunciat que tornaran a engegar plantes que s'havien tancat per exigència de seguretat en el procés d'ingrés a la UE. De fet, el Regne Unit ja va trencar la seva moratòria nuclear el 2006 com a resposta defensiva al tancament d'aixeta del gas que Rússia va fer el gener d'aquell any, i ara, quan de nou es repeteix l'abús del poder rus, Eslovàquia, Bulgària i Lituània adverteixen que seguiran els passos britànics per tenir les espatlles guardades.

D'una altra banda, Finlàndia, que ha vist les orelles al llop, ja ha aixecat un reactor de tercera generació —França també en construeix un—, aparell que els aporta més autonomia energètica respecte al Kremlin. Aquestes noves instal·lacions substitueixen les plantes nuclears que es van posar en funcionament els anys 70, i que ara tenen pendent el tancament perquè han esgotat la vida útil.

Però la UE recela d'aquesta possibilitat, i considera perillós que la crisi del gas acabi causant problemes greus de cohesió entre els estats membres si alguns es decideixen finalment a reobrir nuclears. Caldrà veure com evoluciona aquesta possibilitat i si la guerra del gas no es tanca en fals.

Gemma Aguilera

Breus

El vehicle verd comença a desbancar el tot terreny

Al Saló Internacional de l'Automòbil de Detroit, on es pren el pols mundial del sector, s'ha deixat entrellucar el canvi de tendència que comença a imposar-se en totes les indústries que vulguin sobreviure a la crisi: el pas dels cotxes potents, especialment els tot terreny, als utilitaris més lleugers i respectuosos amb l'entorn. L'encariment del petroli i les taxes ambientals que s'han començat a aplicar a diversos països —als Països Catalans, el gener del 2008— han reconduït els plans de negoci de les firmes tradicionals. Ara, l'empresa que no té un vehicle verd

El Saló de l'Automòbil de Detroit ha posat de manifest l'aposta verda de moltes firmes.

a la seva gamma és que no té visió de futur. Molts encara són en fase de prototips, perquè els mercats tot just es preparen per rebre aquesta nova generació d'automòbils.

Els sindicats valencians convoquen manifestacions

Els sindicats Comissions Obreres i Unió General de Treballadors del País Valencià han convocat manifestacions a Castelló, València i Alacant el 31 de gener vinent, en "defensa dels llocs de treball i la protecció social". Les mobilitzacions arriben sota l'ombra de la desocupació massiva dels darrers mesos, que el 2008 va pujar d'un 65,9% al País Valencià. Castelló, amb un augment del 115,3%, va ser, juntament amb Lleida, el territori on les xifres foren més negatives. La indústria fou el sector on més va créixer la desocupació: d'un 97%.